Jezikovne dejavnosti v vrtcu in vključevanje otrok priseljencev

doc. dr. Barbara Baloh
Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta

Projekt "Izzivi medkulturnega sobivanja"

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kot je zapisano v Kurikulu za vrtce jezikovna dejavnost v predšolskem obdobju, ki je najpomembnejše obdobje za razvoj govora, vključuje široko polje **sodelovanja in sporazumevanja z odraslimi, otroki**, **seznanjanje s pisnim jezikom** in (skozi doživljanje) **z deli iz slovenske in svetovne mladinske književnosti** (str. 18–19),

Spodbujanje razvoja govora in njegovo načrtovanje pa seveda ni stvar samo jezikovne vzgoje, saj je slovenščina učni jezik in kot tak zavezujoč za **vsa kurikularna/predmetna področja v vrtcu.**

Cilji učnega jezika se udejanjajo **v pedagoškem govoru**, in sicer v obeh njegovih sestavinah**, v spoznavnem in odnosnem**. V spoznavnem govoru vzgojitelj posreduje spoznanja določenega področja, v odnosnem pa gre za sporazumevanje med vzgojiteljem in otroki. Vzgojitelj je pri vseh dejavnostih otroku **govorni zgled** in tako neposredno vpliva na razvoj njegove jezikovne (slovnične in pragmatične) zmožnosti (L. Ivšek, 2009: 27).

Jezikovne vzgoje v vrtcu torej ne smemo razumeti samo v ožjem smislu, le kot spodbujanje razvoja jezikovne zmožnosti.

Kot je zapisano v Priročniku h Kurikulu za vrtce (2001: 80–81), Kurikulum zaradi razvejanosti jezikovnega področja opredeljuje cilje in dejavnosti na 4 ravneh:

- **govorna vzgoja,**
- **književna vzgoja,**
- **predopismenjevanje,**
- **knjižna vzgoja kot del informacijskega opismenjevanja.**

Kot navaja Kurikulum za vrtce, se otroci v tem obdobju učijo izražati izkušnje, čustva, misli in razumeti sporočila drugih. Jezikovne dejavnosti so povezane z vsemi jezikovnimi ravninami: **s fonološko, morfološko, leksikalno, skladenjsko-pomensko (in pragmatično),** razvoj jezika pa je naravno vpleten v vsa področja dejavnosti (18–19).

Otroci se učijo jezika ob poslušanju vsakdanjih pogovorov in pripovedovanja literarnih besedil, ob poslušanju glasnega branja odraslih, s pripovedovanjem, opisovanjem, ob rabi jezika v domišljijskih igrah, dramatizacijah, izmišljanju zgodbic in pesmic, ob učenju otrok od otrok, in sicer v različnih socialnih igrah, pravljicah, izštevankah, rimah, šaljivkah, ugankah itn., ki so preživele kot skupna lastnina skozi generacije.

Pomemben del jezikovnih dejavnosti so enostavna besedila, ki so vezana na vsakodnevno življenje, npr. kratka sporočila, zapis otrokovega komentarja k njegovi risbi, kuharski recept za priljubljeno jed itn.

Prav tako pomembno je zbliževanje s knjigo kot pisnim prenosnikom Tudi kot virom informacij. Pri tem gre predvsem za rabo raznih otroških priročnikov, slovarjev, leksikonov ipd. ter zgodnje navajanje nanjo.

- Pridobivanje besedoslovne zmožnosti
- Pridobivanje koncepta prostora
- Pridobivanje koncepta časa
- Neverbalna komunikacija in vloga piktograma
- Pridobivanje pragmatične zmožnosti
- Neumetnostno besedilo v vrtcu

Pri otrocih, ki jim slovenščina ni materni jezik, mora vrtec prispevati k **oblikovanju dobre podlage za kolektivno dvojezičnost na narodnostno mešanih območjih v Slovenski Istri in Prekmurju** ter **podlage za posameznikovo dvojezičnost** (ta se kaže predvsem v spoštovanju odločitve staršev in otrok za učenje prvega, to je nedržavnega jezika, ob učenju drugega, to je državnega jezika, in v spodbujanju k učenju obeh jezikov) na drugih območjih v Sloveniji.

Otroci se v drugem jeziku najhitreje naučijo **pozdravov in drugih interaktivnih zvez ter besed, ki zadevajo njih same.** Teh besed pa se najprej naučijo kot celoto, ki je skladenjsko še ne razčlenijo.

Usvajanje jezika

nenačrten proces,

dogaja se v okolju, kjer je to govor okolja,

v tem jeziku poteka celotna komunikacija.

Učenje jezika

načrtovan proces z zastavljenimi cilji in vsebinami,

v skonstruiranem okolju,

komunikacija poteka le v posebej za to izbranih govornih položajih

Seznanjanje z jezikom,

kjer gre za **zavedanje**, da poleg maternega v okolju **obstaja še neki drugi jezik.**

V času seznanjanja z jezikom je učečemu se potrebno ponuditi dovolj časa, da usvoji melodijo novega jezika, razume preproste besede in sporočila, se s petjem, z mimiko, rezljanjem, lepljenjem besed in slik igra z glasovi, zbira besede in jih postavlja v svoj vrednostni sistem.

Seznanjanje z jezikom - načrtovanje

- Gradimo na **tematskih področjih**, ki so **vezana na otrokovo življenje**, njegove dejavnosti, želje, interese in otroke spodbujajo k odkrivanju novih spoznanj in iskanju novih dogodivščin.
- Otroci se najprej naučijo preprostih osnovnih besed in njihovih pomenov, šele kasneje usvojijo specifičnejše besede, ki so osnovnim sopomenske, protipomenske, nadpomenske, podpomenske…
- Spodbujanje semantične in leksikalne zmožnosti vodi v usmerjene dejavnosti, ko se otrok načrtovano ukvarja z besediščem, ga raziskuje in širi.

Tematska polja

- Oblačila
- Živali
- Dejanja
- Hrana in pijača
- Poklici
- Prevozna sredstva
- Predmeti v hiši
- Šport …
- Kar odpremo/zapremo
- Kar prižgemo/ugasnemo
- Kar preberemo
- Kar režemo
- Geometrijske oblike
- Obdobja
- Derivati (kaj nastane iz …) …

Gre za **igralne** in **raziskovalne** dejavnosti, metode in tehnike dela, ki **spodbujajo interes** za spoznavanje jezika in **razvijanje sporazumevalne zmožnosti**.

Besedila, ki jih otrok posluša in “bere”obdobju seznanjanja z jezikom, so **preprosta, razumljiva, prijetna, igriva.**

Pogosto gre za *pesmi, izštevanke, prstne igre, lažje prozne tekste* in *preprosta neumetnostna besedila*.

Cilji seznanjanja z jezikom:

- spodbujanje razvijanja **osnovnih komunikacijskih spretnosti,**
- **razumeti** in **vzljubiti** drugi jezik,
- **vsaj pasivno** znanje jezika okolja in torej zmožnost interakcije vsaj na "preživetveni" ravni,
- **spoznavanje** in **sprejemanje** kulturnih posebnosti drugih etničnih skupin v svojem okolju

Dvojezični jezikovni razvoj

Ne poteka pri vseh otrocih enako, pogojujejo ga:

- otrokova motivacija (starši, družbeno okolje);
- individualni umski mehanizmi;
- značajske značilnosti;
- izpostavljenost jeziku, možnost uporabe.

V dvojezičnem okolju proces usvajanja drugega jezika traja od **šest do sedem let.**

Razvoj dvojezičnosti v (zgodnjem) otroštvu

(po L. Marjanovič Umek, M. Zupančič, 2004)

V **prvi fazi** otrok oblikuje **en leksikalni sistem**, ki vsebuje besede iz obeh jezikov. Otrok oba jezika, ki ju sliši v svojem okolju, dojema kot **en sam jezik. Beseda enega izmed jezikov nima svoje ustrezne besede z enakim pomenom v drugem jeziku.** Razvoj jezika dvojezičnega otroka je na tej stopnji zelo podoben razvoju enojezičnega otroka. Otrok pogosto sestavlja besedne zveze, ki so sestavljene iz besed obeh jezikov. Glavna otrokova naloga, ki je v tem obdobju simultano izpostavljen dvema jezikoma, je razlikovati glasove, besednjak in slovnico obeh jezikov.

Razvoj dvojezičnosti v (zgodnjem) otroštvu

(po L. Marjanovič Umek, M. Zupančič, 2004)

V **drugi fazi**, otrok razlikuje med **dvema različnima besednjakoma**, vendar pa **uporablja enaka slovnična pravila** v obeh jezikih. Za skoraj vsako besedo v enem od jezikov otrok **pozna tudi ustrezno besedo** v drugem jeziku. Besede iz dveh različnih besednjakov se nič več ne pojavljajo skupaj v isti besedni zvezi. V tem obdobju so otroci **sposobni prevajati en jezik v drugega**, mnogi pa se svoje dvojezičnosti tudi zavedajo.

Razvoj dvojezičnosti v (zgodnjem) otroštvu

(po L. Marjanovič Umek, M. Zupančič, 2004)

V **tretji fazi** razvoja dvojezičnosti **otrok govori dva jezika, ki imata različni slovnici in besednjaka**, vsak jezik pa navadno **povezuje z določeno osebo**, ki ta jezik z njim govori. Otroci se v drugem jeziku najhitreje naučijo pozdravov in drugih interaktivnih zvez ter besed, ki zadevajo njih same. Teh besed pa se najprej naučijo kot celoto, ki je skladenjsko še ne razčlenijo.

Dvojezični razvoj od rojstva (po S. Pertot)

V dvojezičnem okolju poteka razvoj otrokovega govora **enako kot v enojezičnem okolju.**

Začetno dvojezični otrok **učinkuje kot govorno manj razvit**, če ga primerjamo z njegovim enojezičnim sovrstnikom.

Začetne razlike med dvojezičnimi in enojezičnimi otroki je treba pripisati dejstvu, da imajo majhni otroci **manj razvit spomin**.

Razmerje med jezikoma **je lahko različno**, v času pa **se izravna**.

Pri večjezičnih otrocih je, podobno kot pri enojezičnih, **veliko individualnih razlik v razvoju.**

Dvojezičnost po tretjem letu starosti (po S. Pertot)

FAZE:

1. materinščina z vsakomer;
2. obdobje molka;
3. nov jezik v enobesednih stavkih (komunikacija kot v zgodnjih fazah enojezičnega govornega razvoja);
4. produktivna raba jezika, nadgrajevanje;
5. dvojezičnost.

Jezikovno izbiranje

- Jezikovna raba nujno sestoji iz **nenehnega jezikovnega izbiranja**, ki je lahko **zavestno ali nezavedno** in za katero obstajajo za jezik notranji (t. j. strukturni) in/ali za jezik zunanji razlogi.
- Izbire lahko najdemo na vseh jezikovnih ravneh : **fonetični/fonološki, morfološki, sintaktični, leksikalni in semantični.**

Dvojezični otroci v položaju izbiranja

- Izbirajo med rabo enega ali drugega jezik in zato v določeni fazi skoraj **vsi** dvojezični otroci vnašajo prvine enega jezika v drugi, torej **mešajo jezika.**
- To velja tako za simultane kot za zaporedne dvojezične otroke.

Kaj je mešanje jezikov? (po S. Pertot)

Ko se govor sliši kot en sam jezik, sestavljen iz obeh kodov.

Ali je mešanje jezikov znak pomanjkljivega znanja jezika?
(po S. Pertot)

Tako govorijo **prav vsi,** tudi dvojezični govorci z visoko izobrazbo, ko jim sogovornik in okoliščine to narekujejo oz. dopuščajo.

Če je mešanje kodov uveljavljeni komunikacijski stil med govorci dane skupnosti, je normalno, da tudi otroci tiste skupnosti mešajo jezika, ker **posnemajo in prevzemajo** govorne navade svojega okolja.

Mešanje **ni nujno znak pomanjkljivega znanja** in vsekakor ni znak, da je otrok zmeden in da ne ločuje jezikov.

Kdaj gre pri otroku za mešanje? (po S. Pertot)

O mešanju jezikov govorimo, ko **se besedi dveh različnih jezikovnih kodov pojavita v isti zvezi.**

Skoraj vsi otroci v določeni fazi dvojezičnosti mešajo jezike.

Nekateri gredo od začetne faze mešanja in postopnega prehajanja k ločevanju jezikovnih sistemov, ko izbirajo in preverjajo, kaj spada k enemu in kaj k drugemu jeziku.

Fazo mešanja nekateri hitro prerastejo,

pri drugih lahko traja leta.

Kaj pomeni biti jezikovno vešč dveh jezikov?

- Obvladati in uporabljati slovnična pravila?
- Uporabljati jezik/a pri reševanju zahtevnih nalog?
- Spretno komunicirati?
- Ali sta pravilnost izražanja in mešanje jezikov drugotnega pomena?
- Je dovolj, da se otrok zna dobro izražati v enem jeziku in v drugem komunicirati le na osnovnem nivoju, ali je bistveno, da temeljito obvlada oba jezika in ju ne meša?

Temeljna naloga učenja jezika ne sme biti učenje jezikovnih pravil,temveč **razvijanje sporazumevalnih zmožnosti o zanimivih temah v drugem jeziku**.

Glavni končni cilj takšnega učenja je zmožnost učečega, **da se bo lahko** v tipičnih ali manj tipičnih situacijah **jezikovno sporazumel**, to je tvoril takšna besedila, ki so na začetku potrebna za njegovo **preživetje**, pozneje (na višjih stopnjah sporazumevalne zmožnosti) pa morda tudi za **vključitev v družbeno okolje.**

INDIVIDUALNI PROCES!

Dejavniki, ki olajšajo učenje jezika

- posameznik **ima rad** ali občuduje ljudi, ki govorijo drugi/tuji jezik (so zanj pomembni),
- posameznik **verjame**, da bodo odnosi z drugimi osebami **bolj prijateljski in odprti**, če bo tudi on sam znal »njihov« jezik,
- **starši**, saj otroku skozi način usvajanja in učenja drugega/tujega jezika predstavljajo jezik,

Kako otroku pomagati, da postane govorec dveh jezikov?

(Jezikovne strategije po S. Pertot)

- **Strategija najmanjšega prilagajanja:** delamo se, da ne razumemo otrokovega jezikovno neustreznega sporočila in se nanj ne odzivamo.
- **Strategija postavljanja vprašanj:** otrokove besede ponovimo v vprašalni obliki v jeziku, ki ga z otrokom govorimo. Otrok mora odgovoriti da ali ne.
- **Srednja stopnja prilagajanja:** prevedemo ali povzamemo otrokovo sporočilo, ne da bi od njega zahtevali potrditev.

- **Strategija “kar nadaljujmo”:** vsak sogovornik se pogovarja v drugačnem jezikovnem kodu, saj se vsi razumejo.

- **Strategija preklapljanja:** popolnoma se prilagodimo sogovorniku in prevzamemo kod, ki ga je uporabil.

Prvi dve strategiji sta z vidika usvajanja obeh jezikovnih kodov ustreznejši!

Načelo »en človek – en jezik« (po S. Pertot)

Vsak od staršev in pomembnih odraslih naj dosledno govori z otrokom **en sam jezik,** po možnosti svoj **materni** jezik.

Otrok enači jezik z osebo in to mu pomaga pri ustvarjanju dveh jezikovnih sistemov in preprečuje mešanje.

V odnosu med odraslimi in otrokom je bistvena **pristnost komunikacije**. Ni torej odločilno, kako »dobro« kdo govori jezik, ampak da govori naravno in sproščeno tako, »kot mu narekuje srce« in ne „narejeno“.

Kako lahko pomagajo starši? (po S. Pertot)

Starši naj nudijo otroku psihološko podkrepitev in poskrbijo tudi za bogato jezikovno okolje.

srečevanja z govorci jezika

socializacijskie možnosti (krožki, šport…)

knjige

jezikovne igre

videokasete

Najbolj pa starši spodbudijo pri otrokuzanimanje za nov jezik, če se ga začnejo tudi sami učiti.

Kaj pa otroci s posebnimi potrebami ? (po S. Pertot)

Za otroka s posebnimi potrebami sta bližina in afektivnost, ki ju starši posredujejo preko lastnega/ih jezika/ov, enako pomembna, če že ne celo pomembnejša, kot za druge dvojezične otroke, zato **jezika enega ali obeh staršev ne smemo opuščati.**

Usvajanje dveh jezikov namesto enega samega ne »jemlje možganske energije za drugo« in **ni vzrok nobene patologije v razvoju.**

Specifične učne težave (tudi tiste v v branju in pisanju) ne izhajajo iz dvojezičnosti, **njihovi razlogi so drugje**.

Viri in literatura

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji (2011). http://www.belaknjiga2011.si/. (8.1.2016.)

Dodatek h Kurikulu za vrtce na narodno mešanih območjih. (2002). http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vrtci/pdf/vrtec_Dodatek_-_narodnostno_mesana.pdf. (10. 6. 2009).

Ivšek, L. (2009). Ali lahko govorimo o ključnih kompetencah v vrtcu? In: Fras Berro, F. (ed.) ed altri. Spodbujanje otrokovih kompetenc v vrtcu. Posvet vrtcev Slovenije. Zbornik prispevkov. Ljubljana: ZRSŠ.

Kurikulum za vrtce. (1999). http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vrtci/pdf/vrtci_kur.pdf. (9. 1. 2016).

Marjanovič Umek, L. (ed.) (2001). Otrok v vrtcu. Priročnik h Kurikulu za vrtce. Maribor: Založba Obzorja.

Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (ur.) (2004). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete

Pertot, S. (2007). *Zgodnja dvojezičnost*. PPT prosojnice ob 6. marcu, svetovnem dnevu logopedije, SLORI, Trst.

Zakon o vrtcih. (1996): zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO447.html. (9. 1. 2016.).

Mlajši otroci usvajajo J2/JT z lahkoto, vendar poučevanje zahteva posebej izdelane metode in pristope poučevanja.

Temeljiti morajo na poznavanju otrokovega razvoja in učenja v zgodnjem otroštvu.

Učenje naj poteka v sproščenem (igra) in spodbudnem učnem okolju.

Otrokom je treba nuditi ***pozitivne in kakovostne spodbude***, da lahko uspešno razvijajo jezikovno zmožnost v drugem/tujem jeziku:

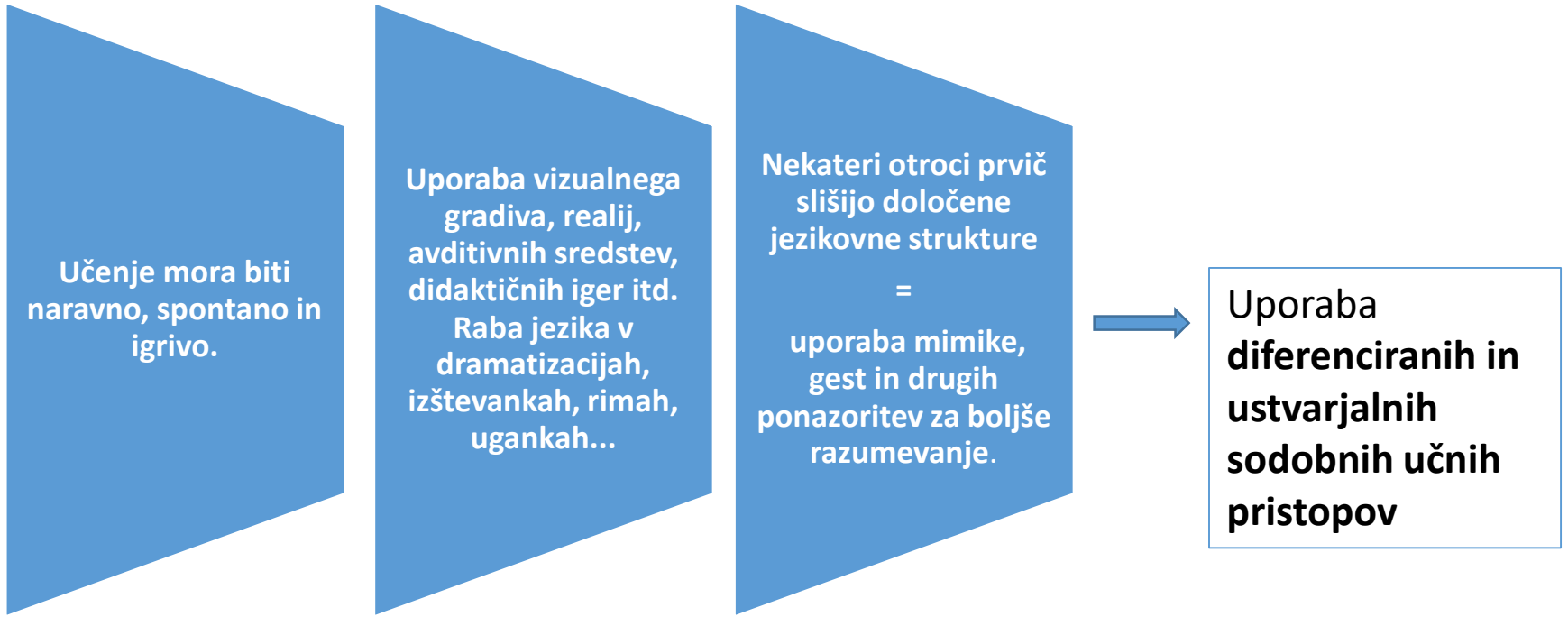

Učenje z igro

Pomen igre za otroka:

- Je temeljna spoznavna izkušnja in hkrati **osnova** za proces učenja,
- uzaveščamo **preproste**, njegovemu interesu ustrezne **sporazumevalne vzorce**, ki predstavljajo analitično načrtovane jezikovne strukture,
- tempo, obseg in globina sta **najprej svobodna**,

Zakaj igra? (po Fabiu Caonu)

- Igra kot **učna oblika/metoda** v komunikacijskem pristopu učenja jezika,
- ohranja in pospešuje **motivacijo** za učenje,
- zmanjša negativna čustva (strah, napoved neuspeha) in **ustvarja pozitivno klimo** v razredu,
- **upošteva različne učne stile** učencev.

Igra (Po Fabiu Caonu)

• Jezikovne/besedne (funkcionalne) igre

- Vadijo in utrjujejo besedišče in jezikovne strukture, so igre, ker gre za nek izziv in omejenost s časom.
- Izštevanke, tvorba besed, rime, verige besed, gibalne igre, igre razvrščanja, vključevanja, izključevanja, križanke, rebus…

• Simbolna igra

- To so vse igre, ki vključujejo verbalno in neverbalno komunikacijo in v katerih se posameznik pretvarja, da je nekdo drug.
- Gibalne, glasbene gledališke dejavnosti, pantomima. Caon tudi: izdelava plakatov, lepljenk, stripov, igre spomina…

• Igre s pravili

- Razne družabne igre, ki poudarjajo pragmatično vlogo jezika (navodila, pravila, interakcija…)

T. Taeschner (2002): Četudi je med igro lažje vzpostaviti dober komunikacijski odnos, igra sama po sebi ni tisti element, ki v posamezniku spodbudi proces usvajanja jezika. Če posameznik nima možnosti **interakcije v jeziku**, ki se ga uči, in za to ni **pogojev (odnosnosnih, prostorskih, časovnih, stičnih)**, se jezika ne bo naučil.

Na začetku otrokovega kognitivnega razvoja je izjemno pomembna konkretno – izkustvena raven, pri prehodu od konkretnega k simbolnemu razumevanju pa so otroku v pomoč različni didaktični pripomočki.

Modeli, ki so se nam v praksi pokazali kot učinkoviti:

- model J.M. Artigala (igralna tehnika dramatizacije,ki jo spremljajo čustva, telo, gib in ritem; vsak otrok zaigra zgodbo skupaj z drugimi ter ima vedno glavno vlogo, nihče ni izključen; z dramatiziranjem zgodbe je vsak otrok glavni junak in aktivno sodeluje),
- model TPR (metoda je usmerjena v poučevanje oziroma učenje tujega jezika preko telesa, in sicer s pomočjo telesne govorice, mimike, kretenj in gibanja, seveda v pozitivnem, igrivem in sproščenem okolju),
- model VAKOG (gre za veččutno učenje upoštevajoč različne stile zaznavanja, je kombinacija na čutih slonečih učnih strategij, ki integrirajo besede, predstave, zaznavanje in gibanje).

Karin Ota (2017): Aplikativni vidik komunikacijskega modela na dvojezičnem območju na Tržaškem

Veččutni pristop v večjezičnem okolju je pomemben predvsem za mlajše otroke in za tiste, ki so še negotovi pri uporabi jezika.

Lažje in bolje razumejo jezikovne strukture in si hitreje in dolgoročno zapomnijo jezikovne prvine.

Brez vključitve veččutnega pristopa komunikacijski model ne bi bil tako uspešen zaradi otrokovih predhodnih jezikovnih primanjkljajev.

• Naraščajoča multikulturnost in večjezičnost: spodbujati otrokovo usvajanje novega jezika z **alternativnimi učnimi pristopi,** kot je npr. veččutno učenje.

• Nujnost **odprtosti in prožnosti** vzgojitelja za nove načine dela in sposobnost **prilagajanja** nenehnim družbenim spremembam.

Strokovno izpopolnjevanje in permanentno izobraževanje: strokovna rast je podlaga za soočanje z vedno zahtevnejšim vzgojnim delom z jezikovno raznolikimi in starostno heterogenimi skupinami otrok.

Janika Škerl (2018):Izpeljava komunikacijskega modela posredovanja književnosti na podlagi analize pravljice po Proppovih funkcijah v vrtcu s slovenskim učnim jezikom v Italiji

Komunikacijski model kot podlaga za načrtovanje književnih dejavnosti v vrtcih s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Prilagoditve: večkratno sprejemanje besedila z različnimi bralnimi strategijami in različne vrste posredovanja besedila: interpretativno branje ob ilustracijah, pripovedovanje, branje z napako, lutkovna igra, dramska igra) V fazi poglabljanja doživetja spodbujanje pripovedovanja otrok, z vprašanji, Proppovimi kartami in popravljanjem njihovih jezikovnih zadreg s tehnikami, kot npr. eksplicitni popravek, preoblikovanje, zahteva po pojasnilu, metajezikovni napotek, izvaba in ponavljanje.

Tovrstno načrtovanje dejavnosti privede do izredno pozitivnih rezultatov. Večkratno sprejemanje besedila je pri otrocih vseh starosti omogočilo poglobljeno razumevanje besedila. Dejstvo, da je bilo pripovedovanje izvedeno vsakič na drugačen način, je otroke motiviralo. Pri analizi pravljice so otroci s pomočjo ilustracij iz besedila lahko obnovili časovno zaporedje dogodkov v pravljicah. Vse izbrane motivacijske strategije bile zelo uspešne.

Dvojezični otroci imajonajveč težav z razumevanjem zgodbenih pravin zaradi skromnega besedišča, predvsem otroci iz neslovenskih družin ter otroci iz skupine 3–4 leta. Besedni zaklad vseh otrok, predvsem velikih, se je v iz tedna v teden bogatil.

Pozitivni učinki

- **Lažje razumevanje in usvajanje besedišča** (novi koncepti in pojmi so otrokom manj abstraktni in manj tuji).
- Otroci so v kratkem času usvojili **veliko novih besed** in jih nato **uporabljali pri nadaljnjih pogovorih in besedilnih nalogah.**
- **Spontana in sproščena uporaba obravnavanega besedišča tudi v nenačrtovanih dejavnostih in nestrukturiranih pogovorih.**
- **Integracija** vtisov in usvajanje pojmov v njihovi celotni razsežnosti

Temeljna naloga učenja jezika/seznanjanja z jezikom ne sme biti učenje jezikovnih pravil, temveč **razvijanje sporazumevalnih zmožnosti o zanimivih temah v drugem jeziku in sicer v spodbudnem učnem okolju s pozitivnimi ter kakovostnimi didaktičnimi spodbudami**.

Glavni končni cilj takšnega učenja je zmožnost učečega, **da se bo lahko** v tipičnih ali manj tipičnih situacijah **jezikovno sporazumel**, to je tvoril takšna besedila, ki so na začetku potrebna za njegovo **preživetje**, pozneje (na višjih stopnjah sporazumevalne zmožnosti) pa morda tudi za **vključitev v družbeno okolje.**

INDIVIDUALNI PROCES!

Viri in literatura

Baloh, B., Cencič, M. (2018) Učni prostor kot spodbuda inovativnega učenja sporazumevalne zmožnosti otrok v vrtcu. V: T. Štemberger, S. Čotar Konrad, S. Rutar, A. Žakelj (ur.). Oblikovanje inovativnih učnih okolij. Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Koper, 267 – 284.

Caon, F. (2008). Gioco e intercultura. V: Medved Udovič, V., Cotič, M. in Cenčič, M. (ur.). *Sodobne strategije učenja in poučevanja.* Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Koper, 98-105.

Cencič, M., in Kuščer, M., (2012). Dejavniki učenja in sporočilnost šolskega prostora. Sodobna pedagogika, 63(1), 112.

Grah, J. (2013). Soustvarjanje spodbudnega učnega okolja za učence z učnimi težavami. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta. Ljubljana.

Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (ur.) (2004). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete

Hvala za vašo pozornost.

Projekt delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.